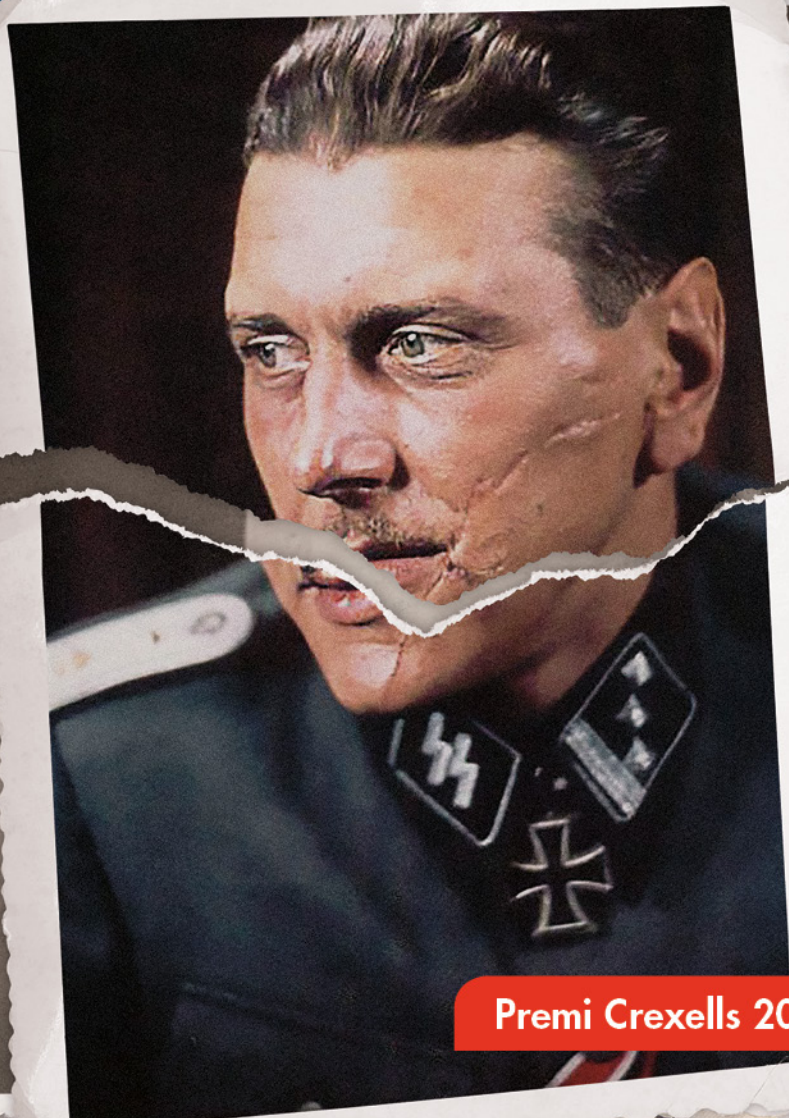

més
LLIBRES

CRUI

ELS PORTADORS DE LA TORXA

Joan Buades

Premi Crexells 2017

I
ALBERT

«Ara us seré franc, fills. Us ha passat mai pel cap com faríeu per celebrar el vostre adeu d'aquest món? A la vostra manera, vull dir. Si arribeu a ancians, com he fet jo gràcies a una vida feta a còpia de retalls i sargits, però gaudida sempre amb els ulls oberts i sense abandonar-me a rutines i a sentimentalismes tronats, ja us recordareu de mi i del que us deixo dit. Tinc sort, molta, però bé que me l'he guanyat. En faig noranta-sis aquests dies, just a trenc d'estiu, i segueixo pujant per les roderes que m'han permès veure ja la darrera porta que ens espera. Us sorprendrà com sembla de fàcil tot quan et fas gran... Prepareu-vos, perquè em venen unes ganes gairebé salvatges de contar-vos com ensopeguem amb l'assossec, com el cervell s'asserena, com la sang es fa pau i és llavors quan t'adones que el viatge no fa cara de voler acabar, sinó que el tornes a viure com si fos en cercles i jugués amb tu al gat i la rata.

»He estat home de poques paraules, però tinc la certesa que ja no tinc res a perdre perquè m'aferro als darrers esglaons de l'escala on ens espera la Vella Dama. Són a tocar ja, aquest cop sé que, irremeiablement, no tinc escapatòria. Des d'aquí dalt, mirant de cara el cim, contemplo amb delectança el vostre xivarri, dels que pugeu com dimonis i dels que s'estimben com bestioles cegues, i em fan ganes de dir-ne de grosses. Però també soc humà

i, ho reconec sense embuts, em fa gràcia deixar-vos rastes, només alguns senyals, de com m'ho he fet per ser el meu propi i únic amo, de com uns homes, a penes uns pocs grapats, sabem gaudir del tros de temps que ens han regalat els déus. Certament, poder restar allargassat aquí, nu, a la terrassa que em vaig regalar fa mig segle en aquest costat daurat del planeta, esperant que el sol faci el ple, hi ajuda. Coneixeu la serra de Tramuntana? Quina idiotesa, si parlo de Mallorca. Tothom l'ha tocat, n'ha sortit encantat, hi ha tornat i l'ha acabat avorrint i dejectant. No cal que ens posem a dir els pecats i les grolleries que s'hi han fet darrerament, ja no m'interessa... Hauríeu de saber que jo vaig conèixer el Paradís. Era aquí, en aquest bocí de Mediterrània amable, a mitja muntanya a tocar d'Andratx i amb vistes a la mar blava, però també amb prou bosc per fer reviscolar la memòria del meu país d'infant. Quant en fa, d'això? Ah, sí, hi havia passat de jove, devia ser el 35, en esclatar la primavera. Recordo com si fos avui la sortida perfectament organitzada per la KdF. Havíem partit en tren de Munic. Allí deixàvem una ciutat eufòrica, plena de bons presagis pels temps nous que s'obrien davant els nostres ulls frisosos. Una bona colla, més de mil compatriotes de tota classe i condició, sense mirar si érem rics o treballadors. Només bona gent nostra: aquesta era l'única condició que exigia l'organització. Vam travessar els Alps a l'encontre de Gènova, el gran port lligur d'una Itàlia amiga, destinada aviat a tornar a ser l'emperadora de la mar on va néixer la civilització. Però el que ens accelerava el cor era embarcar a l'aventura: pujar al Monte Rosa amb un passatge que m'havien pagat com

a premi per la meva graduació en medicina amb el professor Astel a la universitat Friedrich Schiller. Voltàriem per Marsella, Barcelona, València i unes Balears que llavors ni sabia quantes eren ni com es deien, per acabar fent la costa tripolitana abans de pujar cap a Sicília. A la fi tocaria aquell sud dolç, on floreixen els llimoners i la gent sap divertir-se, que tant havien lloat els nostres clàssics. Em feia falta, fregava els meus límits i temia explotar. A Jena m'havia fet un tip d'estudiar alhora que m'anava gelant no només el cos sinó també l'ànima...

»M'embranco, ja ho sé, és fàcil quan has arribat a poder tenir entre les mans una copa d'aquest vi. Poques coses em reblaneixen tant com tastar una ampolla de Gewürztraminer. Avui he escorxat un Cuvée des Seigneurs de Ribeaupierre de can Trimbach. Una anyada espectacular, la del 2005. Mentre el sol et colra les ferides i esvaeix la fressa de l'aire de cada dia, no hi ha res com deixar-se portar per la tebior d'un vi tan nostrat com l'alsacià. Des que vaig deixar oficialment els meus negocis i embulls, i no em demaneu ara d'explicar-ne les diferències, no hi hagut dia que no hi hagi confiat. Triïs el que triïs, no et decep mai. I que bo, fer una mossegada d'això que m'ha portat l'Àgueda! No sé com s'ho fa, però no havia tingut mai cap criada amb tan bon gust. On dimonis deu comprar aquest fabulós *foie* de les Landes? Com més visc, menys em privo de menjar bé. És com si l'edat ens potenciés el nostre costat més animal. Quanta raó tenia el meu enyorat mestre, el doctor Astel! Només l'obsessió per creure'ns únics ens fa cecs a l'evidència que no som menys instintius que altres espècies, que allò

que ens mou gairebé sempre és satisfer quatre coses primordials: menjar, dormir, aplegar-te amb algú i dominar. Un dia d'aquests he de repassar els seus escrits. Com que no ha interessat a cap capitost benpensant, ningú no el llegeix ni se'l recorda enlloc, però va ser una eminència. Per molt que els pesi a alguns mal nascuts, ja veurem com la tècnica no s'atura i s'acabarà reconeixent que no hi ha diferències de fons entre feinejar per la millora de les varietats d'animals i el perfeccionament de la nostra espècie. És just el que vaig sentir-li dir, quan jo era a penes un marrec amb títol, a un bon amic del meu professor, un savi tan murri i fonedís que ens sobreviurà a tots. La història s'escriu així: es trossegem els fets sense compassió, es passen per la batedora, se'n tiren les restes poc aprofitables per als interessos del moment i se serveix com una pasta mengívola ben regada d'espècies d'olor i cremor al gust de qui guanya. No falla: ara i sempre, la gent s'ho empassa i ho celebra com un avenç cap a la veritat. No suportó aquesta paraula: *veritat*. Qui sap què vol dir? Quantes coses no amaga. Quins perills inimaginables conté. Aneu-hi alerta, no us destorbi l'edat del repòs.

»N'he vist tantes i de colors ben extremats que poques coses em commouen i em treuen de polleguera. Parlant de safarejos, ahir vaig saber de primera mà que l'Aramburu, que m'ha guardat sempre una lleialtat a prova de bomba i m'ha més que demostrat el seu olfacte inversor, està molt preocupat per les noves que arriben de Nova York. Afirmar que el negoci immobiliari comença a fer pudor i s'angoixa (dins un cert ordre: mentre m'accepti una copa i un gran *habano corajo*, un Churchill número 5, vol dir

que res surt massa de mare) perquè també al petroli li ha pegat per posar-se cada cop més amunt. I què si l'oli que greixa el món val ja el doble que en començar l'any? Què és el màxim que pot passar: que hi hagi un crac a la borsa? Més gran que el del 29? Riu-te'n tu, com si això hagués de ser la fi de tot... Si he arribat fins aquí, a deixar-vos retalls del meu camí, tinc dret a confiar-vos un secret. Sospito que a vosaltres també us interessa no deixar-vos entabanar. O no us fa patxoca pressentir que la relliscada de molts, de la gentalla curta i grollera que ens enveja, potser pot convertir-se en la vostra millor escala, només que sapigueu estar atents i pujar-hi sense estúpids quequejos de consciència? Si sou dels meus, ja ho heu entès. Vius i no badeu. No m'agrada malbaratar paraules amb idiotes. Més d'un no ho ha pogut contar.

»No perdem el punt, però. Soc un ancià, però no un home vençut, i m'apropro sense por al final de la meua estimada vida. Em queden poques coses per fer. Tinc diners a cabassos, he estimat quan he volgut i ara estic pletòric sol fent el que em rota... Bé, ja hi haurà temps de parlar dels amors, que n'hi ha algun que ha sobreviscut bona part dels meus anys com si fos el primer dia. De fet, el que em fa més il·lusió és saber-me acomiadar de la gent que m'envolta. També dels que he conegut i apreciat al llarg de la meua existència, dels pocs que em queden. Per això, aquests dies d'abril que comencen a ser agraïts he decidit reunir-los en una *midsummer fête* més especial que mai, jo que soc un home d'allò més discret i que no he muntat mai una festa. Sou joves i potser ja us n'heu oblidat, emperò de petits us hi vaig portar més d'una

vegada. Recordeu encara aquelles festes de solstici d'estiu que duraven tota la tarda a cal senyor Hoffmann, el meu amic de Màlaga? Les *midsummer* són una joia de trobada entre amics i familiars que celebrem al nord des de temps immemorials. En aquesta que farem hi seràs tu, Frank, ai el dropo del meu únic fill, i també tu, Andreas, estimat fill del meu fill, que just acabaràs de tornar de fer pràctiques reals de negocis que paguen la pena amb un net del Schacht, a Suïssa. A veure si se t'encomanen les aromes de Davos, tens tot un futur per davant als teus vint-i-tres anys. També compareixerà un reguitzell de família que tinc repartida per l'illa, Dènia i Centreeuropa. La farem coincidint amb el meu aniversari, el dia més llarg de l'any, el dia de Sant Joan, com cínicament s'anomena per aquestes terres d'acord amb els designis de la Santa Mare Església Catòlica Romana. La festa serà aquí mateix, a casa meva. Crec que m'ho passaré més bé si separo la celebració familiar de la trobada amb els vells amics: tiraré la casa per la finestra i faré dues festes. La dels germans que he anat descobrint i arreplegant serà la primera, uns dies abans del 24 de juny. Ja he donat instruccions al Max perquè tot vagi com una seda. Per això tinc un majordom com cal, acurat, impecable, de tremp ferri. Sabrà portar les regnes d'aquest sidral.

»Us he de confessar que feia estona que no em sentia tan a gust amb mi mateix. Dec haver envellit de debò, perquè no puc explicar-me per quins set sous m'ha entrat la dèria de deixar-vos en herència els episodis que han fet de mi qui soc. Des de jove admiro els pobles que han sabut protegir-se de la fúria de la història afaïçonant el

llegat dels seus plançons més nobles. Noto a faltar, amb recança, aquest alt sentit de comunió que fins fa poc ens caracteritzava, a la gent d'enmig d'Europa, la que va dur la civilització fins al peu de l'abisme asiàtic, la que va sorgir del nord fa un grapat de mil·lennis per ensenyar a la resta de pobles a comportar-se. Voldria pensar que així contribueixo a nodrir la memòria sàvia del meu poble. Estudiosos hi haurà que un dia se'n faran ressò i situaran el meu nom en el lloc que li correspon. No crec en individualismes ni soc un heroi: el meu somni és restar com una baula, gruixuda, neta, resistent, de la cadena que sosté la nostra comunitat eterna.

»Sí, ja sé que els grans deixen escrites belles pàgines per a garantir-se la posteritat. Jo, sincerament, soc i he estat un home d'acció, no un pixalletres. Per això, nois, us aniré deixant gravat tot el que em passi aquests dies pel cap, el més ordenadament que pugui. Sempre he gaudit d'una ment formidablement moblada. Però, ho reconec i m'angunieja, a la meua edat noto que l'embull de dalt creix i, sovint, mesclo noms, viatges, converses... El que més por em fa, emperò, són llacunes, espais i noms perduts que em ronden i se'm resisteixen. A mi, precisament, que tenia una memòria d'elefant. Per concentrar-me m'obliga a escoltar Bach una i altra vegada. Aquest luterà genial, de qui sospito que covava un dimoni israelita amagat, potser va compondre una obra pensant en mi. Hi creieu, en els poders màgics de la ment? A mi no han deixat de fascinar-me mai. Mentre estudiava medicina vaig conèixer persones, no per humils menys sabudes, que duïen una vida secreta d'autèntics monjos, com si

fóssim a l'edat Mitjana. El seu únic anhel era retrobar el camí de Paracels, de Böhme i de tants altres a les nostres entranyables contrades per tal de posseir el secret del poder sobre totes les coses. Modestament, vaig formar part d'algunes de les missions més delicades que mai van escometre's en el meu segle. Per això, quan sento les *Variacions Goldberg* del colossal creador de Turíngia, no puc més que somriure perquè està contant, com ningú, com ha estat la meva sendera. Ferm el pols i el cap, llarg l'horitzó, buscant sortides als atzucacs del cànon estret de l'època. Per seguir sent el mateix, he hagut de viure moltes vides. Us sorprendria saber qui he estat. Ara que em poso sentimental com el so suau de l'*Aria da capo*, he de dir-vos que també m'he trobat desolat i sol com la variació 25 i, quan ha calgut, he sabut fer-me escàpol de destrets i congostos com els que traspua la 29. Feune la prova i escolteu-les mentre llegiu. És meravellós notar que, a la fi, trobeu sentit a qui sou i heu estat. Us ho recomano.»

L'Odin m'acaba de tallar en sec i té les orellesertes. És estrany. Sento passes, fan soroll com si no poguessin esperar i no fa olor que siguin precisament les de la Ketty. Ja m'agradaria veure-la tafanejar per la terrassa a l'aguait de què se m'acut necessitar. M'ha sortit enjogassada, aquesta noia. Bon consell, el de la Frida. No m'ha fallat mai i mira que fa anys que me'n porta. He de recordar-me de fer-li arribar aquella capsa de pralinés Clement que la duen boja. Ah, és el Max, no ho entenc. Té ordres meves molt estrictes a fi que no ocorri just el que sembla que està a punt de succeir. Se l'està jugant...

És inaudit, el morro que li posa. Tímidament, perquè no m'ofengui, em xiuxiueja que el notari de Barcelona truca d'urgència. Que disculpi però que el Quatrecamins diu que ha passat un desastre a Londres i que hem de tenir una conversa immediatament. Quina merda! Fa prou mala olor per haver d'interrompre les meves confidències.

Després de confirmar pel trenc de la porta que el Max s'havia fet fonedís, despenjo el supletori. Sense poder ni obrir boca, sento tres frases que em perforen el cervell:

–Albert, has de veure això, em fa por per tu. Has rebut una notificació especial. D'un despatx d'advocats de Londres.

–I què vols dir amb això, Octavi?

–Me l'han fet arribar des d'Angus & Sullivan, una firma amb fama de sorruda a la City. La persona que me l'ha lliurat en mà, un paio impecablement vestit amb un fort accent novaiorquès, s'ha limitat a dir-me que et transmeti aquest missatge amb quatre cops de veu ben separats: Rasch. 77788. Schweizerische Bankgesellschaft (UBS). 44.

En sentir-ho, m'he quedat blanc. És impossible. I ell vinga a ficar-hi la banya:

–Escolta? Albert, què em sents? Ara la meva secretària te n'està enviant una còpia escanejada per correu. Ens ho mirem de seguida tots dos, a veure què volen i tu m'expliques com ho hem d'enfocar. Tranquil, ho arreglarem. Com sempre. O és que t'hem deixat mai a l'estacada en cinquanta anys que fa que ens coneixem? Vinga, en mitja hora en parlem. Entesos? No sé si em sents, Albert. Penjo i ho provem en uns minuts.

CONFIDENCIAL: CÒPIA NOTIFICADA EN PERSONA
DIA 2 D'ABRIL A BARCELONA

Angus & Sullivan
Global Law & International Affairs
Bridge House
20 Lombard Street
London EC3V 9BQ
T + 020 7248 9270 / F + 020 7668 9821

Sr. Octavi Quatrecamins
Advocat i assessor internacional
Bufet Quatrecamins
Passeig de Gràcia, 184
08008 Barcelona (Espanya)

Londres, 1 d'abril del 2008

Benvolgut senyor Quatrecamins,

Ens posem en contacte amb vostè en qualitat de representant legal del Sr. Albert Leuven, ciutadà belga resident a Mallorca, president de TransInternational Fair Commerce & Finance Group, Inc., per tal de comunicar-li que se'ns han fet recentment a mans informacions que vincularien el seu client amb el compte bancari següent:

RASCH 77788 Schweizerische Bankgesellschaft (UBS) 44

Actualment (a data de 28 de març del 2008), aquest compte acumula 1.267.666 francs suïssos. És a dir, unes 875.000 lliures o, si ho prefereix, devers un milió d'euros. Està inclòs en la llista de «comptes adormits» oberts per persones jueves a la Confederació Helvètica entre els

anys 1932 i 1945, com han reconegut els darrers anys institucions financeres de prestigi com ara la pròpia Unió de Bancs Suïssos (UBS).

Angus & Sullivan representa la família Sandelowski, en bona part desapareguda entre el 1942 i el 1944 a l'antiga Prússia Oriental. La nostra missió jurídica és ajudar a restituir la memòria de les persones que van ser objecte de crims contra la humanitat durant la Segona Guerra Mundial, així com retornar als seus hereus, sempre que sigui possible, els béns expropiats contra justa llei.

Comprendrà que, per garantir la professionalitat que impregna Angus & Sullivan des de la seva fundació, fora bo que, amb caràcter previ a l'inici de cap acció legal, tinguéssim un contacte directe amb el Sr. Leuven a fi d'aclarir dubtes. Conscients de la seva delicada edat, li proposaríem que l'entrevista fos a Mallorca, en un lloc discret i tan aviat com ho permetin les seves circumstàncies. Per això, li demanaríem que es posés en contacte amb nosaltres per concertar la cita. Confiem, d'avançat, en el seu interès a escatir la veritat i li agraïm la seva ràpida resposta.

Cordialment,

Tom Saul

«La pantalla de l'ordinador és freda com un escamot d'execució. He hagut de treure la lupa per cerciorar-me que el que llegia era el que semblava. *Rasch, 77788, UBS, 44*. No hi ha esclatxa de dubte, aquests paios juguen fort, m'esperen rere un cap de cantó. A vosaltres, els que em sobreviureu, els passerells, aquesta sèrie de segur que us fa olor d'enigma fantàstic. Des que marxaren

els cavallers, el món s'ha tornat tan avorrit que els bandarres que porten la sala de màquines de tot plegat proven d'estamordir-nos amb ranxo televisiu de temporada a base de safarejos tronats, concursos per a lluços i molta intriga mig fantasma mig benpensant. Permeteu-me que us enviï a la merda, em feu llàstima. D'on penseu que ha sortit aquest món sibarita, glamurós i deliciosament confortable que gaudim? De veritat creieu que el benestar ve de París? Us faria bo de trobar-vos ara dins la meva pell: res com una copa generosa de realitat perquè els narius no bombegin aire, el cor se us pari i s'acceleri com si no us en poguéssiu sortir i els ulls s'assequin i comencin a fer mal.

»77788, 44, *Schweizerische Bankgesellschaft, Rasch*. Ben mirat, no em fa por. Ja m'està bé que algú tregui la pols de la meua vida i m'ajudi a ensenyar-vos l'alt sentit de sacrifici que m'ha guiat sempre, sigui en l'hora d'acer o en el foc dels negocis. Massa gent que m'envolta i em fa la gara-gara creu que puc morir-me en voler i que ha arribat l'hora de repartir generosament, i donar pas a una nova fornada familiar, més formada i llesta. Que poc saben del que nia en el passat de cadascun de nosaltres, del veí de davant que treu el gos a passejar cada matinada sempre pel mateix trajecte, com si renunciés a veure cel i terra i es limités a espantar badocs, de la dona que et ven amb un somriure plàcid la carn ben adobada mentre sosté en l'aire el ganivet tallant, del metge que sap escoltar en les teves malalties les ferides del temps. Us trauria l'alè descórrer les seves cortines i mirar quines motxilles de records carreguen just davall la pell...

»El 44 va ser un any sense renom. Qui se'n recorda, havent-n'hi d'altres a prop com el 29, el 33, el 34, el 39, el 42 o el malaguanyat 45? La història és un laberint ple d'atzucacs i abismes. Si no tens sort, no hi surts. La meua llarga vida m'ha permès recrear-me a cavil·lar sobre com hauria estat que et toqués passejar pel món en un segle anodí, en què el pas dels dies ni pagui la pena de ser recordat. A vegades he estat temptat de voler ser un home del segle VI o del XVIII. Us imagineu què devia ser llevar-se al matí un any qualsevol del 1700, per exemple, just abans que les màquines comencessin a convertir-nos en els seus esclaus? Me n'aniré d'aquí i us les haureu amb aquest enemic formidable, que us guanya de llarg perquè li hem ensenyat a familiaritzar-se amb les nostres debilitats. Dubto que us en sortiu, a no ser que hàgiu de tornar a començar perquè la festa permanent d'excessos i vicis us deixi tirats i vomitant, sense benzina per seguir... El meu segle, deixeu-m'ho dir amb emoció, ha estat realment "nou". No m'hi he avorrit mai. Quan vaig néixer, estava a punt d'ensorrar-se, d'un dia per l'altre, un ordre encarcerat i xaruc que semblava natural. Em vaig criar envoltat d'aquesta gran escola d'homenia que va ser la Gran Guerra (aviat li van haver de canviar el nom perquè la sort va permetre que hi hagués una segona oportunitat de fer gran la nostra terra benaurada). Quan entrava a estudiar medicina, vam patir l'huracà del 29 que es va desfermar a Nova York i que va escombrar el nostre continent. El va deixar net perquè el nou ideal de perfeccionament de la nació pogués posar-se al servei d'una cultura pura, elevada, capaç d'eliminar qualsevol

resta de degeneració burgesa, *francesa*, com solíem dir-ne en aquella època. Vam patir molt, estàvem rodejats d'enemics que ens temien perquè estàvem despertant com a poble. Per què hauríem de suportar-los estoicament quan pressentíem que havia arribat la nostra hora, el nostre segle, el nostre imperi purificador, capaç de tallar d'arrel la dictadura de la fam i del gran capital internacional i de fer pujar al món uns quants esglaons en l'escala de la virtut? Vam intentar-ho de totes passades, sovint amb la incomprensió i la propaganda contrària més abjecta que s'hagi vist mai. Al final vam haver de plegar veles i deixar que el temps fes la seva feina mentre ens recuperàvem per al següent combat. Els enzes creuen que tota guerra és una mera repetició engrandida de les anteriors. Nosaltres ja sabíem abans d'aquell any fatídic, entre altres coses perquè hi havia instruccions al més alt nivell que havíem d'executar, que una derrota no és una desfeta. És important preparar-se per tornar a surar. Calen homes diligents amb mà d'acer a qui no llevi la son passar a la posteritat, que sàpiguen fer sense que es noti, perquè la flama no s'extingeixi. A les acaballes de la guerra ens va trobar ben entretinguts en això a un bon grapat de companys que estimava. Perdríeu l'esma buscant-los als llibres, ja us ho he dit abans, nois. Sense ells, sense nosaltres, no hauria estat possible superar la terrible ensulsiada que pretenia ser final. Així que no us refieu mai de les grans fites: quan us parlin del 1789, de la Revolució Francesa, pareu atenció a com es vivia a París just abans. Anoteu-ne les baixes i les altes entre la gent d'upa. Fixeu-vos sobretot en els que ja hi eren abans ben

amunt i, sorprenentment, també seguien sent-hi després. Especialment en segona fila. Són les baules de la cadena forta, la que aguanta les sotragades del moment. N'aprendreu molt i us asserenarà. Falta us fa en aquest mil·lenni caòtic que just tasteu com si fos una metzina...

»Em fa gràcia això de la Schweizerische Bankgesellschaft, la *Schweinbank* que dèiem entre nosaltres. La “banca porca”, té bemolls la dita. Potser van un pèl perduts, aquests torracollons tardans d'Angus & Sullivan. Es passen de llestos, però crec que ni s'ensumen de lluny la gràcia que ha tingut aquesta filla borda de terra germànica d'oferir-se com una meuca a tots els homes grassos i poderosos que buscaven i busquen encara un poc de relax a l'ombra. La conec bé, aquesta Suïssa puta, que se'n riu del mestre Theophrastus Philippus Aureolus Bombastus von Hohenheim, el venerable metge d'Einsiedeln, que va venir al món mentre castellans i portuguesos travessaven mars desconegudes pensant que construïen imperis quan l'únic que van saber fer va ser dilapidar en poques dècades tresors colossals. Mira-te-les ara, aquestes potències quixotesques: ahir sentia dir que no només van ser tan ases com per perdre Cuba i les Filipines sinó que tremolen de perdre la seva Baviera, aquella Barcelona i voltants que tant feineja. I els portuguesos, tocant a la porta de selves plenes de negres per enèsima vegada a la primera que tenen un problema: s'ha vist res més lleig? Com pidolaires a Angola o Moçambic, no tinc paraules per aquestes nacions fracassades i sense nervi... De què us parlava, joves? De Paracels, sí, és cert. El geni de l'alquímia, el suís que es va passar la vida buscant el secret de

la fabricació de l'or i del domini de la natura. Mesquí: va malbaratar la vida sense saber que hi hauria compatriotes seus més pràctics segles a venir que clissarien de seguida la fórmula màgica. És tan bona que us quedareu tots en blanc quan us digui la contrasenya que no falla mai: Zug. Deixeu-me que em begui el darrer got que queda d'aquest Cuvée des Seigneurs insuperable perquè m'estic petant de riure amb la cara de tanoques que, de segur, se us ha posat en sentir una paraula tan curta i vulgar. No, no parlo de cap tren. Divina ignorància de les masses! Sabeu una cosa? Mireu que n'he passat, de peripècies, he fet països amunt i avall, fins i tot he arribat a canviar de nom per seguir sent qui soc, però l'únic que no ha canviat en mi és que no hi hagut etapa de la meva cursa que no hagi estat necessitat de passar per Suïssa. Paracels tenia un punt metafísic i observador de la natura, com el meu apreciat Lucreci. Mireu quina una que amollava: "Els mortals es manlleven la vida els uns als altres". Era un visionari. Sembla mentida, però a la simpàtica i enjardinada Suïssa també se'n fan. Però a mi els suïssos que m'enlluernaren van ser els del cantó veí, els de Zug. Recordo que hi vaig passar durant la meva excursió als Alps des de Jena. El viatge en tren era llarg per mor d'una geografia capriciosa i difícil, feta a còpia de xocs de muntanyes enfurismades que et sotjaven amb feredat mentre et delies travessant l'esglaiadora Selva Negra. La KdF, l'agència nacional de viatges que tant enyoro, volia que ens acostuméssim a sortir a conèixer cada racó de la pàtria i tenia preferència per les muntanyes. Ara que acabàvem d'incorporar els germans separats del que restava d'Àustria, després

de l'afront de Versalles, anàvem al cantó de Wallis, al sud-oest: hi coneixeríem les grans dames de les serralades germàniques, amb pics com el Dufour i el Dom, que duplicaven l'alçària del nostre humil Zugspitze dins les esquifides fronteres del Reich. Després de passar Zuric, ens vam aturar a Zug. Si no haguéssim tingut un guia com cal, no hi hauríem reparat, però a les envistes del plàcid llac de la vila, el Jürgen ens va explicar que, si teníem mai uns calerons, sobretot si eren molts, els havíem de dur aquí. Feia pocs mesos que Suïssa havia promulgat una llei que feia inviolable el secret bancari. Els banquers suïssos mai no podrien ser pressionats perquè confessessin que hi tenies diners i, per tant, podies fer i desfer segons et convingués. No hi havia preguntes, l'especialitat dels bancs allí eren els silencis i els sobreentesos. I resulta que, de tot aquell país tan petit i tan conegut per la seva capacitat de generar variants infinites de drets i de forats per esquivar-los, cap cantó oferia condicions més favorables que aquest de Zug, que superava fins i tot el de Zuric, que en tenia l'anomenada i que encara avui passa per ser l'amagatall més generós. Estar a l'ombra del Zuric fastuós era el millor que li podia passar al discretíssim Zug. És així com, entre cerveses més aviat aigualoses i mentre em cruspia uns talls gloriosos del famós pastís de cireres de la regió (amb un tou finíssim d'ametlles i avellanes, inoblidable), vaig conèixer el paradís primer i més durador de la meva existència...»